

Господарська криза в хліборобстві

Сільське господарство всього світу переживає тяжку кризу. Ціни сільсько-господарських продуктів так низькі, що управління ринку перестало оплачуватися.

Катастрофальний спадок цін на різні продукти доводить, що ціх продуктів є забагато. Забагато і до продажів жита, пшениці, бавовни і т. д.

Чи ж всі люди мали достатку хліба і чи тому не хочуть їх купувати? Навпаки, десятки мільйонів людей умирають з голоду, а сотки мільйонів постійно недоїдають. Усі вони хотіли би купувати хліб, але не мають за що. Отже, стоїмо в обличчя дуже характерного факту: при переповненні шпихлірах, а навіть при свідомому нищенні пшениці й жита (для піднесення цін) люди масово-вмирають з голоду.

Звідки це береться?

Величезна, небувала в історії промислова криза, наслідком якої існує кількадесять мільйонів безробітних, причинила перша до того, що люди купують менше їди, як потребують.

Поруч загальної кризи в капіталістичній господарстві є ще одна причина рільної кризи. Вона міститься в самій сільсько-господарській продукції. Сільське господарство переживає тепер зміни подібні до тих, які переживала в половині минулого століття промисловість. Ці зміни виявляються в усунуванні ручної праці й масовому заведенні машин.

В першій половині минулого століття європейське ремесло переживало тяжку кризу, викликану запровадженням машин до виробу предметів, які передтим вироблялися ручно.

Ручного ткача знищила механічна ткацька, що давала кращі та без порівняння дешеві товари. Слюсаря, що рукави виробляв замки, злізкували знову механічні фабрики залізних виробів, котрі доставляли куди кращого та значно дешевшого товару від цього, який продукують ручно. Це саме діялося і в усіх інших ділянках продукції. Сьогодні ручна продукція майже не існує: усі предмети найкращіші — від ножа, голки та риска до годинників, наковесників, електричних ламп і телефонних апаратів — усе сьогодні виробляють великі фабрики. Про це, щоб ці предмети виробляли ручно, немає навіть мови, тим більше, що багато з них рукозільник неможливо зробити. Але, що сталося з ремісниками? Великий важкий промисл виви-

снів і вивалив їх з їхніх варіантів та замінив їх на звичайних фабричних робітників. Що багато з них згинувло пропало в крайній нужді — це річ зрозуміла. Усі перемири капіталістичного устрою відбуваються звичайно коштом непомірних витрат людського життя.

Довгі роки рільництво описувалося механізацією. Дрібні рільні продуценти — селяни, — що самостійно господарювали на своїх шматках землі, могли вдержатися побіч великих обшарних господарств (дворів) ведених способом капіталістичним це є при допомозі наемної робочої сили. Селяни були та до нинішньої днини є якби ремісниками, що удержуються побіч початкових фабрик, які не мають ще удосконалені машин.

Обшарні господарства мали вправді господарчу перевагу над хлопськими господарствами, а саме завдяки уживанню деяких машин, недоступних для дрібного хлопського господарства, як також завдяки і іншим користям, що випливають з великої господарки. Але ця перевага не була знов аж така сильна, щоб могла довести до цілковитого вивалення селянина з його землі.

Знайшлися навіть буржуазні вчені, котрі доказували, що рільництво ніколи не перейшло б такої реформи, яку доведено саме в промисловості, що ручна праця в рільництві була і завжди буде рішучим чинником та що дрібні господарства не тільки вдержатися на засідні побіч великих, але що навіть матимуть над ними сталу перевагу. Марксисті одначе доказували, що ці розумування буржуазних економістів є фальшиві та що рільна продукція підлягає тим самим загальним економічним законам, що й продукція промисловості. Близьку рашію марксистським поглядам признали саме останні часи.

Способи продукції збіжжя останніми роками перейшли великі зміни. Основною машиною, що викликала ці зміни, є трактор. Коли дотепер одиноко тягловою силою в рільництві був сам чоловік і звірята (кінь, віл, верблюд і т. д.) тепер з'явився могутній механічний мотор, який дається приміняти чи не до всіх рільних робіт. Попри трактор повстають нові, дуже удосконалені рільні машини, звичайно такі великі й тяжкі, що про порушення їх звірятами не може бути й мови. На чолі цих машин висувається комбайн (жатка-мо-

лотарка), багато скибові і глибоко орючі плуги, величезні сівалки, тощо. Само собою зрозуміло, що в капіталістичному світі ці дорогі машини для селян є цілком недоступні. Навіть середній європейський обшарник не може собі на такі речі дозволити. Щоб послугуватися цими машинами, треба не тільки капіталу на закупівлю цих великанів, але також треба посідати великі управні рільні площі. Такі машини виплачуються щоліш тоді, коли в одній масі можна обробляти найменше 1,000 гектарів землі. Кількасот гектарів європейське обшарниче господарство, не говорячи вже про дрібні хлопське господарство, не має жодного права ними користуватися.

А ці машини приносять величезну користь, обнижують непомірно кошти рільної продукції, однак цілковито, абсолютну користь приносять тільки у великих рільних підприємствах — на кількох або й на кільканадцяти тисячах гектарах управного ґрунту.

Такі великі рільні підприємства в капіталістичному світі страчаємо тепер в північній Америці, в Австралії, в Аргентині. Ці підприємства продукують збіжжя куди дешевше від європейських обшарничих та хлопських дрібних господарств.

Який же з цього вислід?

На світових ринках появилася дуже багато нечувано дешевого збіжжя. Тому що запровадження спроможності міст ніяк не зросла в цій самій мірі, що рільна продукція, і тому що вихула велика промислова криза, яка ще більше гальмує запровадження спроможності міського населення, ціни на збіжжя спали так низько, що заперестало оплачуватися продукція збіжжя навіть на великих просторах і навіть при допомозі машин. Малі середні господарства доведено цим робом до цілковитої руїни.

Величезні маси товару на ринках а опісля така сильна знижка його ціни, що навіть продукція не оплачується — це один з пощодених наслідків безпальної, анархічної капіталістичної господарки.

Теперішня аграрна криза є передусім кризою веденої в поодинокій малій хлопській господарки. Коли б навіть ціни дешево й підніслися, то й так наслідком введення тракторів та великих машин — малі господарства ніколи не будуть в силі вдержати конкуренцію з великими. Малі господарства є отже засуджені на загибель та-

само, як погнали ремісників варіантів.

Теперішня рільничка криза не є ніяк проминаючою кризою. На цілій земній кулі рільництво перейшло глибокі перемири. А положення погіршується для того, що ця рільничка криза в'яжеться тісно з великою загально-промисловою кризою та що ці великі кризи мають місце в часі розвалу капіталістичної господарки.

Як виглядає супроти цього будучість рільництва? Без сумніву, що замість нинішніх, нечувано розділених рільних господарств, матимемо великі господарства — справжні фабрики пшениці, жита, буряків і т. д.

Однак ці фабрики мотимуть

бути двох засадничо різних від себе родів. Або будуть це капіталістичні підприємства, що виростуть з нужди, на витисненні зі землі мільйонних, засуджених на голодову смерть, хлопських мас, або будуть це величезні соціалістичні господарства, що повстануть наслідком добровільної злуки в одну цілість сотень і тисяч бувших одиничних хлопських господарств.

Перша дорога веде до щораз то нових та щораз то глибших криз, до нужди й зворудіння трудящих мас а тимсамим до руїни цілої людської культури й цивілізації — друга дорога є одинокою дорогою до добробуту найширших сільських і міських трудящих мас.

ПЛАН ТИЖНЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧОТИРНАЦЯТЬ-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ СРСР

СКЛИКАТИ СПЕЦІАЛЬНІ МІТІНГИ ДЛЯ МОЛОДІ І ЖІНОК — ЗВЕРНУТИ УВАГУ НА НЕБЕЗПЕКУ ВІЙНИ І ПОТРЕБУ ОБОРОНИ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ.

Канадське робітничтvo святкуватиме 14-ті роковини Жовтневої революції в часі від 1 до 8 листопада.

Вшановуючи великі здобутки соціалістичного будівництва в СРСР, робітники й незалежні фермери Канади матимуть можливість порівняти це з кризою в Канаді, яка стало поглиблюється, погіршуючи положення робітників і фермерів.

Сьогодні святкуванням буде складовою частиною кампанії проти спроб канадської буржуазії проголосити поза-законом бойові організації робітничої класи, запакувати в тюрму всіх, хто сміє давати провід робітникам в боротьбі за кращий лад; за змінення кампанії в обороні комуністичної партії.

Це свято треба використати для перестороги робітників проти нової імперіалістичної війни (маньчжурський конфлікт — приклад) й атаки на СРСР, що його готують імперіалісти.

План кампанії. В план кампанії повинні входити — лекції про п'ятилітку про життя робітників в СРСР, про здобутки радянської культури. Де можливо — показати фільми й слайди з життя СРСР.

В дні 3-го і 4-го листопада спеціально зарядити продаж робітничої преси хата від хати ("Укр. Роб. Вістей", "Воркера" та брошури "Комунізм на суд").

5-го листопада влаштувати мітінги для жінок, 6-го для молоді, 7-го полоудні, якщо дозволить погода, робітничий спорт, а 7-го вечером і 8-го листопада влаштувати масові мітінги. Приготовляється до цього свята!

ЯК ПРАЦЮЄ НОВИЙ ТЮРЕМНИЙ РЕЖИМ

Протягом трьох днів, починаючи з 20 до 22 серпня цього року, тривало демонстративне голодування політв'язнів мало не в усіх польських тюрмах. Незважаючи на те, що сили політв'язнів були велими виснажені цілим рядом місцевих голодувань і конфліктів, що коштували життя багатьом політв'язням, загальне голодування протесту відізналося виключною солідарністю та непохитністю учасників. Голодування мало масовий характер. За окремих випадків, приміром, в Грудзенці до голодування прилучилися навіть карні в'язні, дарма, що новий регламент провалять під наглядом привітання політичних до карних і навіть ніби з метою "поплатити" умови карних.

Проти політв'язнів вживають дедалі найжорстокіші репресії. Не припиняється літність катувань та мордувань політв'язнів. 12 серпня в тюрмі Кенчиці (Лодзинське воєводство) тюремна адміністрація перевела кілька десятків політв'язнів до найближчих і велими тісних приміщень, а у відповідь на протести політв'язнів позбавила їх матраців, ковдр, придала і ліквідувала харчові комуні. Коли політв'язні заперестували, адміністрація 14 серпня пустила на них струмний води з брандспойта. Це повторилося двічі в 9 год. ранку й приблизно опівдні.

Потім тюремники спільно з викликанною поліцією 26 серпня почали витягати політв'язнів поодинокі з тюрем, біли їх до непристосованості й потім кидали (привізидів) до холодних вогких карцерів.

Протести в'язнів спричинилися до нового погрому 27 і 30 серпня.

ЄВРОПА МАЄ ГАНГРЕНУ

Польська шляхта боїться комунізму гірше, як повені, вогню й пощесті.

Один великий щоденник з над Висли розписався в зворудливому, глибоко гуманітарному тоні про китайську по-вину.

Мільйони жертв, нечувана в світі катастрофа. В Китаю за-разлива пощесть, холера, чума й інші азійські хвороби.

А що ж в Європі? — питається він.

Європу, — каже, — можна чудесно порівняти до китайської трагедії. В Європі теж страшна повін, але не рік, не вода, а безробіття. І так, як там кидається після повені хо-лери, так тут разом із безро-біттям ще гірша холера, бо ко-мунізм. Нищить вона, десяти-кми мільйони спокійних жи-телів.

Але Європа більш нещаслива од Китаю. Там повін вже від-ходить, там показуються вже вершки зелених горбів, і на хо-лери є лікарства, амбулаторії, шпитали. Зате в нещасній Єв-ропі жадні лікарства не пома-гають. Хороба все шириться й шириться.

Вона наче гангрена. Тут її трішечки заличать, здається, вже її нема, а вона в іншому мі-сці показується зі ще більшою силою.

Безробіття, безробіття, без-робіття.

То тут, то там, мов струпи на тілі, викидаються демон-страції, страйки, вуличні бої,

розкладається гіло Європи, щось там не в по-рядку. Одним словом — ган-грена.

Отак бідкає краківська сти-ка.

Вона не одна, за нею хором безліч газет: варшавські, і львівські, польські, українські й жидівські. І всі в один го-лос:

— Гангрена! Ой лихо!... А безробіття все росте й ро-сте.

Страшним опирем привиджу-ється вночі банкірам, фабри-кантам. Вививається бурхли-вою хвилею на вулиці, на май-дани.

Із плюскотом осінніх дощів несеться страшний шепіт: го-лод, нужда.

По бруку летять звільна си-ня, густи кров, фуркотить хма-рами каміння, бренькають ши-бі, тріскотять скоростріли, бу-хають газові бомби, кричать залякани склепарі.

Це не Європа. Це ціла окру-гла земля здається припинює біг і саухає. Там у Африці кричить, промовляє до мас чорний мури, там у Кантоні покотилася жовта, зизоока го-лова китайця, відрубана на пу-бличній площі.

Індія, Америка, Полінезія, Австралія — кипить.

І не страшно для декого, що безробіття росте, а те, що во-страції, страйки, вуличні бої, по бунтується, горить.

ТРУДЯЦІ КИЇВЩИНИ СТАЮТЬ НА ОБОРОНУ ПОЛІТИЧНИХ ВІЗНІВ ПОЛЬЩІ

(З відозви київського Міському МОДРУ.)

Революційне піднесення тру-дящих мас у капіталістичних країнах, масові страйки, рево-люційна боротьба безробітних, піднесення національно-ви-звольного руху спонукує бур-жуазію щораз більше заго-строювати фашистський терор.

За комуністичні переконання, за участь у демонстраціях, за вимогу "хліба й роботи" тру-дящі Польщі дають багаторіч-ні каторжні вироки фашист-ського суду. 10,000 робітників і селян переповнюють в'язниці фашистської Польщі. За 1930 рік і перший квартал 1931 року в Польщі забито 98 і поранено 802 революційних робітників. За той же час в Польщі відбу-лося 219 процесів, на яких 1,397 революціонерів засуджено до ув'язнення на 3,288 років.

10,000 найкращих бійців за справу революції, що за прова-дом компартії Польщі прова-

дять героїчну вперту боротьбу проти шафеного білого терору та нечуваного в історії закону, за яким політв'язнів дорівнює до кримінальних (цей закон набув сили 1 жовтня).

Польські тюремники у відпо-відь на загальне голодування політв'язнів проти нового тю-ремного режиму підінали те-рор. У наслідок цього "втихо-мирення" в Білостоцькій тюрмі забили 3-ох політв'язнів, в Гродненській 3-ох. Польські тюремники катують своїх по-літв'язнів, а потім кидають їх до карцерів.

Київська міська організація МОДРУ-у закликає всіх своїх членів, всіх робітників, кол-госпників і трудящих Київщи-ни піднести свій голос протесту проти нового каторжного ре-жиму в польських тюрмах, ви-ступати на оборону політв'яз-нів і проти білого терору в Польщі.

Л. ПЕРВОМАЙСЬКИЙ

КОММОЛЬЦІ

П'єса на 4 дії, 13 картин

(Продовження)

Одга безсильно пішла за Пляшником. На могилу здерся Дан-тон. Винахував мильніцею і задихався криною:

ДАНТОН. Коммольці, кого прийшли сьомо хоронити нинька? Наша кров молода знов зем-лю зросила, знов степ зелений червоним по-рив сї... Червонов кровіов братів... Інтернаці-онального батальйона комунарі... угорці й лати-ші... Китайці й естонці полягли на степах Укра-їни в боротьбі за вольність. Галичина, браття коммольці, — кліче вас. І Львів, і Тарно-поль, і Коломия вогнем горять, полум'єм пала-ють, збручем рікою трупи пливуть, кров хлоп-ська тече до моря... Хіба ж моя відчина радни-ською не буде

На Дантонове місце став Неіфах, він ударив себе кула-ком у груди, підняв голову, ібни хотів щось сказати, але нічого не сказав і зійшов з горбка. Тоді з'явився Некутний.

НЕКУТНИЙ. Борці падають від заліза й кулі. Важку тору життя несемо ми на своїх плечах. Ми й сами ляжемо в могилу, як треба буде, але нікого унінія, коммольці, ніяких сазі!

КОРШУН. Вісімдесят п'ять забито. Вісім-десят п'ять тисяч стане на помсту. Командир Лайшене, мішню салдате революції! Коммоль-ський секретарю Льво! Безіменні салдати ін-тернаціональної армії, чи чуєте ви, — десятки за одного стануть до дав... Пам'ятку вашою кля-

немося... Ми ще покажемо, як ми вміємо бо-ротися і вмирати!

САК-САГ. Струнко! До салюту. Рота... Пілі... Хай живе світова революція! Пілі!

В що мить криз натовп, літнями проминаючи дорого, про-дерся Лев і зустрівся поглядом з поглядом Ольги.

Картина 6.

"ДІАЛЕКТИКА" В КОМУНІ.

МАДИКА. Хай живе коханця? Геть колек-тивістичні ідеї нашої великої революції? Гли-боко переконаний в тому, що Лев утік з поля-бою. І як було не втекти? — Спідниці люб-веобильної дівчи Ольги прапором майорили йому перед очима... Ну, як тут було встати?

ГЛУХИЙ. Чудно! А далі?

МАДИКА. А далі? Лев злякався смерті, бо в перспективі було життя, коханця.

ГЛУХИЙ. Виходить — Лев боягуз? Чудно...

КОРШУН. Проте, як зрозуміти його пове-дінку? Де він переховувався три дні? Чого він не з'явився в перший день?

МАДИКА. Боягузтво? М'якотілість? Зра-да? Ні те, ні друге, ні третє. І те, і друге, і третє. Тут складний переплетот... Та, безпереч-но, Левова провинна тут є.

НЕІФАХ. В чому?

МАДИКА. А тому, що він... він... живий, а вісімдесят чотирь комунарі забито.

ГЛУХИЙ. Ну то й дай йому віршовку, хай повістися...

ВАРВАРА. Зладний зашморк і накинй на шийку Левові, хай вішається, коли його прови-на тільки в тому, що він живий... Йому треба бу-ло вмерти?

МАДИКА. Безперечно... це виправдало б

ідею! Ідею рівності — рівності не тільки в життю, але й в смерті було б виправдано. А Лев заперечив її... ідею скомпрометовано!

ГЛУХИЙ. Здорово закручено. Ти сам роз-умієш, що говорив? Коли б ти з товариша-ми разом ішов у бій, що б ти хотів — вийти з бою живим чи упасти мертвим? В чому біль-ше користі? — в смерті твоїй, чи в життю?

Мертвий, він мертвий і єсть. Мертвий не візь-ме гвинтівки і не піде на польський фронт, чи Сухоручку добивати. Мертві — це пасив на-шої революції. Честь їм і шана. Але живий — це активна бойова сила, хто може жити — хай живе!

КОРШУН. А він думав про революцію? І про те, що корисніше: смерть чи життя? Хто знає, думав він чи ні?

Вскочив Ізюмченко.

ІЗЮМЧЕНКО. Марку, негайно до партко-му... Некутний переказував. Про що ви тут спе-речаєтесь?

ГЛУХИЙ. Про життя і смерть.

ІЗЮМЧЕНКО. А, знаю! Ви про Лева? Як йому пощастило врятуватися? Всіх до одно-го побито, а він... один живий... Це ж не кож-ному так везе! Навколо смерті — тріщать че-репи — бррр. Це ж так страшно! Я почуваю, що мене обов'язково вб'ють в першому ж бою — я дивився, коли мертвих зашивали в савани. Це ж так страшно! Кров — поламани кістки... мені стало страшно. Мене уб'ють в першому бою...

Ізюмченко почав зайкаться, він аж посинів і ледве вору-шив блідими губами.

КОРШУН. Тремтиш? Геть з очей! Скажи

Некутному, що зараз буду. Тобі тільки на по-бігушках бути, пайки одержувати (виштовхнув Ізюмченка в двері). Хто правий? Ти, Глухий, чи ти, Мадико? Ось — один лишився живий, а другий його прикладом тікатиме з бойовища. І третій? Таким можна довіряти? Ізюмченкові? Хто винен?

МАДИКА. Лев!

НЕІФАХ. Ви нічого не розумієте. Ви су-харі, не можна так. — Ізюмченко з давніх-давен боягуз... А про Лева ви можете сказати так?

ВАРВАРА. Як ви смієте так говорити? Ти, замісник вождя, і ти, заядлий скептицист? Ви вірите в те, що Лев боягуз, зрадник? Ти віриш? Брешеш! По очак бачу, що не віриш, і доказів у тебе немає, але ти, Марку, любиш Лева, я це знаю, а ти, Мадико, чортова душа, ти не любиш його, ти од жовчі своєї говориш...

Зайшов Ізюмченко.

ІЗЮМЧЕНКО. Товаришу Марко! Некутний наказував негайно з'явитися до парткому.

КОРШУН (Кричить). Зараз іду! (Звичай-ним тоном, трохи стомлено). Мадико, збирай-тесь з Глухим на вокзал, поїзд мусить бути сьо-годні, а ви й так вже спізнились за цими свар-ками...

МАДИКА. Ну, рушаймо, Глухий.

ГЛУХИЙ. Я не поїду.

КОРШУН. Ти?

ГЛУХИЙ. Я не поїду. Ви тут Лева загри-зете. Не могу й іхати Хай хто хоче іде. Хай усі з'їзди пропадуть...

КОРШУН. Всі з'їзди можуть пропасти, але з'їзд коммолу важливіший за все... Наказую іхати.

(Далі буде.)

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІ-СТІВ У ДРОГОБИЧІ.

Вночі з 30 вересня на 1-го жовтня кружляла вулицями Дрогобича таємнича автоде-рожка. З вікон цього авто сипалися на вулицю комуні-стичні летючки високо протидержавного змісту. Нагло з'явилися постерункові й ці-ле товариство, що було в ав-ті забрали на поліцію.

ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА КОЛЬОНІАЛЬНИХ НАРОДІВ.

На території бельгійсько-го Конго недалеко озера Ле-опольда була кривава битва між відділом бельгійських воєнків і двома тисячами му-ринів-повстанців. У бою зги-нуло 15 негрів.

ДАЛЬША ЛІКВІДАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ.

До промислового відділу варшавського магістрату (міська управа) протягом вересня надійшли заяви про ліквідацію 36 промислових підприємств та 35 торговель-них закладів.